

Lausunto

01.06.2026

Asia: VN/33943/2025

Hallituksen esityksen luonnos laeiksi yliopistolain, ammattikorkeakoululain, opintotukilain 4 §:n ja korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta (tutkinto avoimena korkeakouluopetuksena)

Lausunnonantajan lausunto

Yleinen näkemyksenne esityksestä sekä tiivistelmä lausuntonne pääkohdista

Suomen Fysioterapeutit ry kiittää mahdollisuudesta lausua, ja vastustaa esitettyä lakimuutosta, joka mahdollistaisi avoimen korkeakoulun tutkinnonanto-oikeuden.

Esitetyn lakiuudistuksen yksi tavoite on kasvattaa korkeakoulutettujen määrää. Vaikka tavoite on itsessään kannatettava, lakimuutos on tällaisenaan kyseenalainen. Koulutustarjonnan tulee korreloida työelämän tarpeiden ja työmarkkinoiden tarjonnan kanssa eikä vastata yksilötason kysyntään.

Korkeakoulututkinnon suorittaminen maksua vastaan opiskelijavalinnan sijaan lisää myös eriarvoisuutta. Suomessa on rakennettu tasa-arvoa edistävä koulutusjärjestelmä, jossa kouluttautumismahdollisuudet ovat yhtäläisiä sosioekonomisesta asemasta riippumatta. Koulutusjärjestelmämme on erittäin tärkeää ja kunniaakasta säilyttää myös sellaisenaan. Suomalaisen koulutusjärjestelmän kantokykyä ja laatua tulee vahvistaa sellaisilla tavoilla, jotka eivät loukkaa tasa-arvon periaatteita.

Ehdotuksen mukaisen toiminnan myötä osaamisen taso voi muuttua, sillä opiskelijoiden valmiuksia ja soveltuvuutta opiskeluun tai alalle ei varmisteta pääsykokeilla. Tämä herättää erityistä huolta etenkin sosiaali- ja terveydenhuollon aloilla, jossa osaamisen tason tulee olla riittävä toiminnan vaikuttavuuden ja myös turvallisuuden varmistamiseksi.

Jos ehdotuksen mukaan kuka tahansa voi maksua vastaan saada opiskelupaikan, tutkintojen arvostus laskee. Lisäksi ehdotettu lakimuutos voi ohjata korkeakouluja tuottamaan eniten sellaista koulutusta, jollainen ensisijaisesti kiinnostaa maksukykyistä opiskelijaa. Riskinä siis on, että vähemmän vetovoimaiset alat kuihtuvat.

Nykyinen toimintamalli, jossa opintoja voi monilla aloilla tehdä avoimen väylän kautta ja hyödyntää muutoin välivuodeksi jäävä vaihe jo tulevien opintojen suorittamiseen, on riittävä, jotta opintojen väliin ei jää tarpeettomia tyhjiä kausia.

Näkemyksenne esityksen tavoitteista

Esitetyn lakiuudistuksen yksi tavoite on kasvattaa korkeakoulutettujen määrää. Lakimuutos ei kuitenkaan tällaisenaan huomioi, että koulutustarjonnan tulee korreloida työelämän tarpeiden ja työmarkkinoiden tarjonnan kanssa eikä niinkään vastata yksilötason kysyntään.

Näkemyksenne avoimena korkeakouluopetuksena järjestettävän tutkintokoulutuksen järjestämistä koskevista ehdotuksista (1. lakiehdotuksen 7 § ja 8 c § sekä 2. lakiehdotuksen 10 § ja 12 c §). Onko ehdotetussa sääntelyssä muutos- tai täsmennystarpeita?

Suomen Fysioterapeutit ry ei kannata maksullista korkeakoulututkintoa. Lisäksi pidämme ongelmallisena, ettei ehdotukseen sisälly oppilasvalinnan osalta erillistä soveltuvuuden arviointia tai pääsykoetta.

Näkemyksenne opiskelupaikkojen varaamiseen (ensikertalaiskiintiö) liittyvästä ehdotuksesta (1. lakiehdotuksen 36 b § sekä 2. lakiehdotuksen 28 b §)

Maksullista tutkinto-opiskelua ei pitäisi sisällyttää ensikertalaiskiintiön piiriin, jotta opiskelijalla on helpompi mahdollisuus hakeutua myöhemmin maksuttomaan koulutukseen.

Näkemyksenne opintotukilakia koskevasta ehdotuksesta (3. lakiehdotus)

Mikäli avoimen korkeakoulun tutkintoa opiskelevat eivät ole oikeutettuja opintotukeen, tämä alleviivaa kyseisiin opintoihin vaadittavaa varallisuutta, ja on osaltaan vahvistamassa ylisukupolvista sosioekonomisen aseman periytymistä.

Näkemyksenne korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annettua lakia koskevasta ehdotuksesta (4. lakiehdotus)

Suomen Fysioterapeutit ry katsoo, että opiskelijoiden yhdenvertaisuuden toteutuminen edellyttää opiskeluterveydenhuollon palveluiden kuulumista myös avoimen korkeakoulun tutkinto-opiskelijoille.

Näkemyksenne esitysluonnoksen vaikutusarvioista vaikutusarviolajeittain. Mitkä ovat omat arvionne esityksen vaikutuksista? Puuttuuko esityksen vaikutusarvioista jotakin? Korkeakouluja pyydetään arvioimaan, miten ja missä laajuudessa esitysluonnoksen mukainen mahdollisuus suorittaa tutkinto avoimessa korkeakouluopetuksessa voitaisiin ottaa käyttöön sekä millä aikataululla. Lisäksi korkeakouluja pyydetään arvioimaan, millaisia vaikutuksia tämän käyttöönoton toteutumisella olisi korkeakoulujen muuhun avoimen korkeakouluopetuksen tarjontaan.

Korkeakoulututkinnon suorittaminen maksua vastaan opiskelijavalinnan sijaan lisää eriarvoisuutta.

Ehdotettu lakimuutos voi ohjata korkeakouluja tuottamaan eniten sellaista koulutusta, jollainen ensisijaisesti kiinnostaa maksukykyistä opiskelijaa. Riskinä siis on, että vähemmän vetovoimaiset alat kuihtuvat.

Ehdotuksen mukaan opiskelijoiden valmiuksia ja soveltuvuutta opiskeluun tai alalle ei varmisteta pääsykokeilla. Tämä herättää erityistä huolta etenkin sosiaali- ja terveydenhuollon aloilla, jossa osaamisen tason tulee olla riittävä toiminnan vaikuttavuuden ja myös turvallisuuden varmistamiseksi.

Näkemyksenne esityksen voimaantuloaikataulusta (esitysluonnoksen mukaan ehdotetut lait tulisivat voimaan 1.8.2028)

Suomen Fysioterapeutit ry ei kannata lain voimaantuloa.

Muut huomiot ja näkökohdat

-

Säteri Sanna
Suomen Fysioterapeutit - Finlands Fysioterapeuter ry